

találtatik, úgy szinte minden régibb képein (Lásd: C. Fran. de Nádasd, Mausoleum Regni Apostolici Regum et Ducum. Norinbergae. 1664. fol. pag. 67.) nem a' Jász-Berényihez, hanem inkább a' Mölkihez hasonló tekervényes Kürtöt szemlélek, —senki vélem el-nem hitetheti. —

E'nyivel, míg többet, 's megállapodottabban szólhatok, elégdj meg. Ha időm, 's környülményim engedendik, bővebb nyomozással fogok kedveskedni a' Jász Kürtről. Örvidenek, ha figyelem gerjesztésem valakinek a' mélyebb vizsgálata a'dig is útát nyitna, neked pedig Levelemmel unalmadra nem voltam.

Jerney János.

5.

A' Chirographognomiáról.

Minden ember Physiognomus tágas értelemben, midőn a' jó kedvűt, búsongót, kegyest, haragost és egyéb indulatút arczvonásiból ismeri meg. Már a' csöcsömös bújik a' durva tekintettől, és a' szelid felé vonul. Jelét adja ezzel, hogy természetes ösztön viszi őtet az embert a' külsejéből belsőkép ismerő tehetségre, a' mi is idővel az észnek további kifejlődése mellett a' tapasztalásnak kisebb nagyobb voltánál fogva nevedik ugyan; hanem magára hagyatva a' tökéletesedést nem közelíti meg.

Különös elmebeli erő és szorgalom kellett tehát arra, hogy a' Physiognomia, mind a' mellett, hogy eleintén benne a' természet mestertünk, tudományos rangra kerülve, tökéletesed-

jék, és ha Lavá ter nem születik számára, talán mai napig is régeni alacsony voltában heverne.

Nem elégedett meg azonban a' tudni kívá-
nás, az embernek belsejét egyedül arczvonásiról,
és egyéb tagjainak mineműségéről ismerni akarni:
tenyerén, koponyáján, és a' miről most különö-
sen értekezem, kézírásában is sejtett valami ol-
lyast, a' miből szint' illyesre jöhessen; a' miért
is Chirognomiát, Craniognomiát, *)
és Chirographognomiát alkotott.

És valóban, ha ezen ismeretek annyira ki-
mívolhatók lennének, hogy ugyan azon egy indi-
viduumban megegyezőleg minnyáján egyet jelen-
tenének, a' legnagyobb figyelmet érdemlenék.
Mint, p. o. ha valakiben az arczvonások, szem,
orr, száj 's a' t. a' Physiognomiai észrevé-
teleknél fogva Kegyességre mutatnának; a'
tenyéren lévő vonások, a' ki 's beállások minemű-
sége szerint a' Chirognomia, a' koponyának
különös horpadásai és domborodásai mellett a'
Craniognomia, és az író kéznek kisebb na-
gyobb elevenséggel tett vonásainál fogva a' Chi-
rographognomia is szinte arra mutatna, ak-
kor ezen már tudományi állapotra jutott ismere-
tek, harmoniája bennünket mindég bizonyosra
vezetne.

Hanem ez csak akkor történhetnék meg vala-
hára, ha a' most említett ismeretek olly tökélete-
sedhetők lennének, mint a' Physiognomia
Már pedig a' Chirognomia erre számot nem
tarhat. A' tenyérnek egyetlensége 's néhány vo-
násai, mellyek talán nem is különbözök minden
kézen, elégtelenek arra, hogy mineműségek sze-
rint valamit bátran állítani lehessen. Ennél Gall-

*) Chiromantiának, Craniomantiának is neveztetnek.

nak Craniognomiája már születésekor is többet ért ugyan; hanem a' csupa koponya tapintásból csak annyit is combinálni, mint a' szemnek egy pillantásából is észreveszünk, nagy nehézségbe telhetik. A' Chirographognomia színte, a' mint mindjárt meglátjuk, sem fog a' Physiognomiához talán soha közel állani. Megérdemli mindazonáltal a' figyelmet annyiból, hogy nem épült a' legsilányabbik alapon.

Ez az ember kézírásáról kikémlelni akaró mesterség, a' miért is Chirographognomiának neveztetik, nem igen ismeretes még eddig, egyéb hogy a' szerinte megeshető combinációnak lehetőségét megmutassa.

El is lehet gondolni, midőn a' Könyvnyomtatás feltalálása előtt sok ezernek a' könyvmásolás levén mestersége, hogy minden író a' legszebb írást igyekezett követni, és annyira vitte idővel a' dolgot szorgalmá által, hogy az ő írása hasonló lett azon íráshoz, melyet követésre választott. De azon hasonlatosság csak olyan mértékben volt, mint mikor Rubensnek valamelly remek művét tiz egyéb mester másolja le. Valamennyi eltalálhatja minden vonásait a' képnek; azonban az ahöz értőnek szemében, valamint kiki egymástól, úgy valamennyen Rubenstől különbözni fognak; mivel a' vonást minden kéz különböző elevevességgel tette.

Átaljában a' szép Nemnek írása különbözik a' férőakétól. A' gyermeké változik idővel: más-ként ír férfi korában, másként vénységében. Hanem ez a' változás olyan, a' millyen az arcban történik idővel. Characteristicai vonásai modificalódnak ugyan az idő által; hanem egészen meg nem változnak.

A' jó Physiognomus előtt hijában tetteti magát a' haragudó, nyájasan beszélván; midőn

arczvonásai az indulatot elárulják. Szinte hasztalan ír valaki szépen és lassan. Csak az tetszik ki írásából, hogy nem sietett; de a' valamennyi characteristicus vonásból csak egy pontot sem változtatott el.

Ez tehát a' Chirographognomiának csekély ideája, mellyből kitetszik, hogy bővebb vizsgálatokra érdemes, és kimivelője szinte olly érdemet szerezhethet magának, mit a' millyenre azokat méltatjuk, kik a' tudományokat új felfedezésekkel gazdagítják.

Szeder Fábian.

6.

A° Népdalokról.

Azon édes lány érzelmek szavai, mellyeket a' gyermeki ártatlan természet szokott a' közép-szerben álló embercsoport' nyelvére adni, nem kevésbbé szentek, 's korántsem érdemelnek kisebb figyelmet, mint a' legnagyobb mesterséggel 's szorgalommal teremtet, és kimért lábakon édes bájjal ömledező dalok a' tudós lyrai világban. Hiszik 's tapasztalják ezt mindazok, a' kik ismerik a' dolgok' becsét, 's a' köznép' szájában élő dalokat figyelemmel hallgatják. De valljon meg is lehetne-e tagadni az áldott természettől, a' szépet, nagyot és fenségest alkotó hatalmat? Ha szemünknek ő tud legméltóságosabb színeket, formákat, tűneményeket, a' föld' növényeiben, virágaiban, úgy az égnek annyi millió csillagaiban 's tüzeiben mutatni: nem birna-e az olly varázserővel és hatalommal is, hogy a' legtisztább érzésnek legártatlanabb, legszentebb hangját mű-